

www.ernape.pl

ABSTRAKTY

**II Konferencja Polskiej Sieci Badawczej *Rodzice w Edukacji* (ERNAPE-PL)
webinarium 11-12 grudnia 2020**

RODZICE DZISIAJ.

KULTURA, TOŻSAMOŚĆ I JAKOŚĆ UCZESTNICTWA W EDUKACJI

współorganizowane przez

- **Uniwersytet Gdański** – Wydział Nauk Społecznych, Instytut Pedagogiki, Zakład Pedagogiki Społecznej
  - **European Research Network About Parents in Education (ERNAPE)**
<https://www.ernape.org>
  - **Educational Cha(l)lenge** – stowarzyszenie
<https://www.facebook.com/educationalchallenge>
  - **Kreatywna Pedagogika** - projekt doskonalenia zawodowego nauczycieli:
<https://kreatywnapedagogika.wordpress.com/about>

UCZESTNICY Z REFERATAMI

1. dr Agnieszka Tomasik, dyrektor ZSO nr 8 w Gdańsku, „Kreatywna Pedagogika” (a.toma@autograf.pl) – referat plenarny na zaproszenie ERNAPE i ERNAPE-PL: „Szkoła relacji i relacje w szkole. O poszukiwaniu dróg do budowania wspólnoty dla dobra dziecka”
2. dr hab. Danuta Uryga, prof. APS, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (duryga@aps.edu.pl) – referat plenarny na zaproszenie ERNAPE i ERNAPE-PL: „Ręce precz od naszych dzieci! - aktywizm rodzicielski na rzecz praw osób LGBTQ”
3. dr Beata Adrjan, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (beata.adrjan@uwm.edu.pl): "Szkolne koncepcje uczestnictwa rodziców w edukacji dzieci na przykładzie zebrań z rodzicami uczniów klas I-III"
4. dr Agnieszka Bochniarz, Zakład Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej, Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (abochniarz@onet.eu): "Postawy rodzicielskie rodziców z niepełnosprawnością ruchową a poziom samooceny dzieci"
5. dr Agnieszka Bzymek, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni (a.bzymek@amw.gdynia.pl): "Rodzice wobec edukacji, a nurty badawcze *resilience*"
6. dr Barbara Chojnacka-Synaszko, Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji, Uniwersytet Śląski w Katowicach (synab@op.pl): "Wyzwanie - możliwości - powiązania. Wymiary uczestnictwa rodziców w życiu szkoły"
7. dr hab. Anna Dudak, prof. nadzw., Instytut Pedagogiki, Katedra Teorii Wychowania UMCS, Lublin (anna.dudak@poczta.umcs.lublin.pl): "Doświadczenia edukacyjne ojców dbających o jakość relacji z dzieckiem po rozwodzie"
8. dr hab. Paulina Forma, prof. nadzw., Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (formapaulina.uhp@wp.pl): "Kody językowe współczesnych rodziców jako komponent komunikacji wewnętrznej"
9. dr Dorota Jaworska, UG (dorota.jaworska@ug.edu.pl): „Asystentki/asystenci międzykulturowi pomiędzy rodziną dziecka z doświadczeniem migracji a polską szkołą”
10. dr hab. Joanna Łukasiewicz, prof. APS i
11. dr Maria Trzcńska-Król, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie: „Współpraca nauczycieli szkół polskich na Litwie ze środowiskiem lokalnym”
12. prof. Maria Mendel, UG (maria.mendel@ug.edu.pl): „Wokół badań nad rodzicami w edukacji i demokracji. Perspektywa *governmentality*”
13. dr Urszula Olejnik, Katedra Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej, Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (u.olejnik@gmail.com): „Praktyki żywieniowe rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”
14. Martyna Pilas, UG, doktorantka WNS UG (martyna.pilas@gmail.com): „Neoliberalna wizja szkoły jako usługodawcy a konflikt na linii dom-szkoła ukazany w komentarzach internetowych z początku zdalnego nauczania w Polsce”
15. dr Anna Róg, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (annarog@ujk.edu.pl): "(Nie)obecność samotnych matek w systemie edukacyjnym"
16. dr Małgorzata Słowik, Zakład Pracy Socjalnej Akademii Pedagogicznej w Słupsku (malgorzata.slowik@apsl.edu.pl): „Od ‘Oddaj mu!’ do ‘Zmieniamy szkołę’ – dylematy rodzicielskie wobec zjawiska przemocy rówieśniczej w szkole”

Dr Agnieszka Tomasik

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 8 w Gdańsku

a.toma@autograf.pl

Szkoła relacji i relacje w szkole.

O poszukiwaniu dróg do budowania wspólnoty dla dobra dziecka

Celem przedstawianego referatu jest próba scharakteryzowania wzajemnych relacji rodzice – nauczyciele we współczesnej szkole, które – jak twierdzę – ulegają przemianom pod wpływem nowych kanałów komunikacyjnych i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Podejmuję się próby odpowiedzi na pytania o charakter tych relacji, np.:

Czy oba spojrzenia na współczesną szkołę są zbieżne?

W jakich obszarach problemowych kontaktują się rodzice i nauczyciele?

Co w tych relacjach jest siłą, a co słabością? Co to mówi o polskiej szkole?

Czy z relacji opisanych w dwugłosie da się wyczytać pożądane kierunki zmian?

Czy ewentualna zmiana relacji może zmienić szkołę?

Wnioski z badań przeprowadzam w odniesieniu do dobrych praktyk szkolnych na przykładzie moich doświadczeń oraz doświadczeń dyrektorów gdańskich szkół samorządowych.

Dr hab. Danuta Uryga, prof. Akademii Pedagogiki Specjalnej

Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie

duryga@aps.edu.pl

Ręce precz od naszych dzieci! - aktywizm rodzicielski na rzecz praw osób LGBTQ

W referacie zaprezentowane zostaną wstępne wyniki badania prowadzonego od 2019 roku w organizacji "My, Rodzice. Stowarzyszenie matek, ojców i sojuszników osób LGBTQIA", działającej na rzecz praw osób nienormatywnych pod względem orientacji seksualnej/tożsamości płciowej. Działalność organizacji ukazana zostanie w odniesieniu do zjawiska aktywizmu rodzicielskiego, którego rosnące znaczenie jest szczególnie zauważalne w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz do sytuacji osób nienormatywnych w naszym kraju i jej społeczno-politycznych uwarunkowań. W części wystąpienia dotyczącej ściśle wyników badania, wyeksponowane zostanie zagadnienie złożonej i pod wieloma względami problematycznej tożsamości zbiorowej rodziców-aktywistów."

Dr Beata Adrjan

Uniwersytet Warmiński – Mazurski W Olsztynie

Tytuł: Szkolne koncepcje uczestnictwa rodziców w edukacji dzieci na przykładzie zebrań z rodzicami uczniów klas I-III

Streszczenie: Myślenie o rodzicach i ich roli w szkole w założeniach teoretycznych koncentruje się na mitycznie rozumianej współpracy z rodzicami. Podręczniki pedagogiki dla nauczycieli pełne są koncepcji współpracy, form współpracy, korzyści współpracy, a także rad i postulatów, jak dobrze ułożyć współpracę z rodzicami. Idee te często pozostają w separacji do realiów szkoły. Rodzica traktuje się jako pomoc, klienta szkoły (por Taraszkiewicz, 2001; 212) „małego pomocniczka pani” (Klus – Stańska, 2010). Posługując się metodą etnograficzną zgromadziłam ponad 20 nagrań zebrań z rodzicami klas I-III. Na użytek wystąpienia dokonuję analizy treści nagranych zapisów audio uwzględniając zadania wyznaczane podczas zebrań rodzicom do wykonania. W konkluzji zaproponuję odpowiedź na pytanie, jakie koncepcje uczestnictwa rodziców w szkole są konstruowane w czasie zebrań z rodzicami klas I-III.

Bibliografia:

Klus – Stańska D., (2010), *Nauczycielska tożsamość zawodowa jako konstrukt negocjowany społecznie, czyli o pozorach podmiotowości nauczyciela wczesnej edukacji*, w: D. Waloszek, *Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Obszary sporów, poszukiwań, wyzwań i doświadczeń w kontekście zmian oświatowych*, Centrum edukacyjne, Bliżej przedszkola, Kraków 2010

Taraszkiewicz M., (2001), *Jak uczyć jeszcze lepiej! Szkoła pełna ludzi*, Wydawnictwo Szkolne Romy Koper ARKA sp. z o.o. Poznań

Dr hab. Agnieszka Bochniarz, prof. UMCS
Zakład Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej
Instytut Pedagogiki
Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiej w Lublinie

POSTAWY RODZICIELSKIE RODZICÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ A POZIOM SAMOOCENY DZIECI

Streszczenie

Problematyka zależności między postawami rodzicielskimi a funkcjonowaniem psychospołecznym dzieci i młodzieży od lat pozostaje w nurcie zainteresowań badawczych wielu familiologów. Szczególnie istotne wydają się postawy rodzicielskie rodziców w kontekście poziomu samooceny ich dzieci. Celem przeprowadzonych badań własnych była próba odpowiedzi na pytanie, czy i w jaki sposób postawy rodzicielskie rodziców z niepełnosprawnością ruchową wpływają na poziom samooceny dzieci. W badaniach wykorzystano Skalę Postaw Rodzicielskich w opracowaniu M. Płopy (wersja dla rodziców) oraz Skalę SES autorstwa M. Rosenberga. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż w dyskursie społecznym i naukowym kwestie związane z rodzicielstwem osób z niepełnosprawnością pojawiają się nadal stosunkowo rzadko.

Dr Agnieszka Bzymek

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

a.bzymek@amw.gdynia.pl

Rodzice wobec edukacji, a nurty badawcze *resilience*

Koncepcja *resilience* wiąże się z pozytywną adaptacją osób narażonych na różnego rodzaju przeciwności losu, wydarzenia traumatyczne dzieci i dorosłych, Borucka, Pisarska (2012). Oznacza względnie dobre przystosowanie jednostki mimo doświadczanych zagrożeń, Crai, Bond, Burns, Vella-Brodrick, Sawyer (2003), Werner (2005, 2007), czy przezwyciężenie skutków negatywnych zjawisk i wydarzeń życiowych, Ogińska-Bulik, Jurczyński (2011). Wśród badaczy panuje zgoda odnośnie współwystępowania kilku czynników mających wpływ na zakłócenie funkcjonowania jednostki, zaistnienie choroby czy nieprzystosowania społecznego [Kumpfer (1999, s. 179-224), Greenberg (2006, s. 139-150)]. M. Rutter (1987, s. 316-367) pisze, że zaistnienie czynników wiąże się z tzw. punktami zwrotnymi w życiu, a nie z samymi czynnikami jako takimi. Jakościowy model w ujęciu M. Ruttera ujmuje strategie wspierające procesy *resilience*, które mogą okazać się skutecznymi metodami wsparcia rodziny w jej funkcjonowaniu wobec sytuacji trudnej narażającej

Kategoria *resilience* obecna jest w nauce głównie jako kategoria psychologiczna (m.in. Rutter, Borucka, Cierpiałkowska, Ogińska-Bulik, Oleś, Ostaszewski, Sęk). Pojawiają się aktualnie próby umiejscowienia jej na gruncie pedagogiki, dostrzegające godny uwagi potencjał edukacyjny. Niemniej, mając na względzie znaczenie kategorii, zwłaszcza w obszarze rozwiązań wspierająco-edukacyjnych, chcę zwrócić szczególną uwagę na nurty badawcze *resilience*, będące strategiami wspierającymi procesy *resilience* (szczególnie jakościowy model Michaela Ruttera). Tym samym, uznaję je za skuteczne metody wsparcia rodziny w jej funkcjonowaniu wobec sytuacji trudnej, narażającej rozwój dziecka, edukację funkcjonowanie społeczno-emocjonalne. Ponadto, wskazana kategoria może okazać się równocześnie cenną strategią wspierającą samego rodzica wobec jego uczestniczenia i zaangażowania w edukację dziecka.

Słowa kluczowe:

resilience, rodzina, edukacja, strategie wspierające procesy *resilience*;

dr Barbara Chojnacka-Synaszko
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Tytuł:

„Wyzwanie – możliwości – powiązania” – wymiary uczestnictwa rodziców w działania podejmowane na terenie szkoły

Streszczenie:

W strategii wspierania rodziców jako partnerów szkoły, określonej przez Stowarzyszenie „Rodzice w Edukacji”, jednym z wyłonionych kluczowych obszarów jest eliminowanie barier. Chodzi o pozbywanie się barier współdziałania poszczególnych przedstawicieli, tworzących społeczność szkolną (zważywszy, że szkoła jest grupą złożoną z uczniów, nauczycieli i rodziców stanowiących strukturę formalną, mającą realizować określone zadania), o likwidowanie barier utrudniających rodzicom zaangażowanie się we wspólne działania, szczególnie jeśli spojrzeć na szkołę jako na instytucję, będącą przestrzenią określonych możliwości i działań (Keuffer, Trautmann, 2010). Pomocnym rozwiązaniem, które stanowi podjęty przedmiot własnych rozważań, może być skoncentrowanie się na wymiarach uczestnictwa: *wyzwanie – możliwości – powiązania* i konieczność uwzględnienia równowagi pomiędzy nimi. Wskazane wymiary aktywnego zaangażowania się zostały zaczerpnięte z teorii trójkąta uczestnictwa, w której na centralnym miejscu (górnym wierzchołku trójkąta równobocznego) zlokalizowane zostało *wyzwanie* jako bodziec do uczestnictwa. Zatem uczestnictwo wymaga urzeczywistnienia potrzeby dokonania, spowodowania czegoś – mając na uwadze rodziców, stymulować będą ich do uczestnictwa sprawą, które uznają w szkole za ważne, atrakcyjne (wartościowe) i którym chcą poświęcić uwagę, własny wysiłek, czas. Po drugie – zgodnie z teorią trójkąta uczestnictwa – trzeba mieć poczucie (rodzic musi mieć poczucie) sprostania wyzwaniu, uwzględniając swoje *możliwości* – wiedzę, nabyte doświadczenia, umiejętności, zainteresowania. Rodzic kalkuluje, w jakim zakresie może się w coś włączyć, jakie ma predyspozycje, jakim potencjałem dysponuje, co może zaoferować ze swej strony. Ostatni z wymiarów to *powiązania*, czyli osoby mające się zaangażować w działanie wiedzą, że mają zapewnione wsparcie ze strony instytucji (ze szkoły, innych placówek, organizacji funkcjonujących w środowisku lokalnym), innych osób (kadry pedagogicznej, innych rodziców, specjalistów spoza szkoły). Biorąc pod uwagę powyższe wymiary uczestnictwa wachlarz oferty przedsięwzięć na terenie szkoły, w które może włączyć się rodzic powinien być pojemny oraz dodatkowo musi się znaleźć miejsce na inicjatywy wysuwane bezpośrednio przez rodziców. To stwarza też okazję na włączenie się większej liczby rodziców o zróżnicowanych możliwościach, którzy i tak muszą mieć zagwarantowane wsparcie podczas realizacji przedsięwzięcia.

Dr hab. Anna Dudak, prof. UMCS
Instytut Pedagogiki
Katedra Teorii Wychowania

Doświadczenia edukacyjne ojców dbających o jakość relacji z dzieckiem po rozwodzie

Współcześnie podkreśla się istotne znaczenie poszerzania i aktualizowania oferty edukacyjnej dla rodziców pragnących w pełni i kompetentnie realizować role rodzicielskie, małżonków przeżywających kryzys rozwodowy i poszukujących specjalistycznego wsparcia. Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja ojców walczących o swoje prawa do dziecka po rozwodzie oraz do równoprawnego traktowania mężczyzn w sferze życia rodzinnego. Aktywność edukacyjna ojców, którzy dążą do podnoszenia swoich kompetencji rodzicielskich, umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poszerzania wiedzy o potrzebach dziecka na poszczególnych etapach jego rozwoju, ale również tych ojców, którzy zostali na skutek rozwodu pozbawieni stałego kontaktu z dzieckiem i poszukują wsparcia edukacyjnego z zakresu prawa rodzinnego oraz radzenia sobie w trudnej sytuacji życiowej stanowi ważny element decydujący o jakości relacji z dzieckiem po rozwodzie.

Dr hab. Paulina Forma, prof. nadzw. UJK
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

TYTUŁ:

Kody językowe współczesnych rodziców jako komponent komunikacji wewnątrzszkolnej

STRESZCZENIE:

Oddziaływanie na ucznia jest jednym z najważniejszych, ale i zarazem najtrudniejszych zadań jego rodziców, opiekunów jak również nauczycieli – wychowawców, dyrektora szkoły. Satysfakcja członków szkolnej przestrzeni zależna jest w dużym stopniu od prawidłowej komunikacji. Sama komunikacja nie jest jednak celem samym w sobie. Należy bowiem pamiętać, iż organizując środowisko edukacyjne, opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne względem ucznia, ważne są uprzednie systemy, narzędzia oraz organizacja generacyjnego domu. Takie tło daje bowiem możliwość dobrego przekazu pożądaných wartości, pojęć, zasad czy idei. Rozumiane w ten sposób wykorzystanie współpracy pomiędzy rodzicami, kadrą pedagogiczną, nauczycielami, jest dziś kluczowym składnikiem wewnątrzszkolnej przestrzeni i dobrej organizacji pracy z uczniem. W niniejszym ujęciu skupiono się na procesie wewnątrzszkolnej komunikacji z uwzględnieniem kodów językowych rodziców.

Dr Dorota Jaworska
Uniwersytet Gdański

Asystentki/asystenci międzykulturowi pomiędzy rodziną dziecka z doświadczeniem migracji a polską szkołą

Tematyka edukacji i migracji rozpatrywana jest w kontekście rozwoju gospodarczego, społecznej spójności i stabilizacji oraz kultury demokratycznej. Systematyczny wzrost liczby uczniów migrantów w polskich szkołach coraz dobitniej wymaga wypracowania nowych rozwiązań, polityk i programów, dążących do wyrównywania ich szans edukacyjnych i wzmocnienia społecznej mobilności.

Badania prowadzone wśród nauczycielek/li, rodziców migrantów oraz samych asystentek i asystentów międzykulturowych były skoncentrowane na określeniu ich roli zawodowej w systemie rodzina – szkoła – lokalna społeczność.

Nauczyciele/ki formułują szeroki zestaw swoich potrzeb i trudności dotyczących wsparcia w komunikacji z rodzicami dzieci migranckich, od potrzeby zapewnienia systematycznego kontaktu, poprzez uzgodnienie sposobów wsparcia dziecka, po niepewność w kontaktach międzykulturowych.

Głos rodziców migrantów, dotychczas marginalizowany i niedostępszalny, ukazuje pola wykluczeń, które znacznie poszerzył okres edukacji zdalnej. Bariery jakich doświadczają rodziny w pełnym uczestnictwie w edukacji dzieci związane są z brakiem znajomości języka, odmiennymi zasadami funkcjonowania systemu edukacji w krajach pochodzenia, a także z różnicami kulturowymi. Z drugiej strony, polski system nie dysponuje żadnymi regulacjami, które likwidowałyby bariery dostępu rodziców do usług edukacyjnych.

Asystentki i asystenci międzykulturowi, obok zadań związanych z umożliwianiem uczenia się uczniom i uczennicom, ułatwianiem prowadzenia klasy i wzmocnieniem inkluzywności społeczności szkolnych i lokalnych, pełnią kluczową rolę w kontaktach z rodzicami i/lub opiekunami prawnymi. Obecność asystentek i asystentów w szkole jest jednym z najskuteczniejszych rozwiązań wspierających zarówno same dzieci i ich rodziny, jak i kadrę szkoły oraz całe społeczności.

dr Maria Trzcińska-Król, APS

mgr Danuta Szejnicka, Nacionalinė švietimo agentūra, Lietuva

dr hab. Joanna Łukasiewicz-Wieleba, prof. APS

Współpraca nauczycieli szkół polskich na Litwie ze środowiskiem lokalnym

Abstrakt

Nauczyciele uczący w polskich szkołach na Litwie pracują w środowisku wielokulturowym, w którym konieczna jest umiejętność przekazywania treści merytorycznych w dwóch lub większej liczbie języków, integracja zagadnień wynikających z programu nauczania w szkołach polskich i litewskich oraz gotowość do wspierania i integracji młodych ludzi, budujących swoją tożsamość w kraju wielu narodów. Realizacja tych zadań byłaby trudna, gdyby nie współdziałanie z osobami i instytucjami.

Prezentowany artykuł ma na celu scharakteryzowanie zakresu współpracy nauczycieli szkół polskich na Litwie ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z nauczycielami innych szkół polskich, z rodzicami uczniów, instytucjami litewskimi i polskimi oraz kierunków zaangażowania pedagogów na rzecz swojego środowiska.

Prof. dr hab. Maria Mendel

Uniwersytet Gdański

maria.mendel@ug.edu.pl

Wokół badań nad rodzicami w edukacji i demokracji. Perspektywa *governmentality*

Streszczenie

Rodzice budzący zainteresowanie badaczy w kontekście edukacji i demokracji, to rodzice w szkole, ale i poza nią; rodzice jako współtwórcy przestrzeni publicznej, aktywni społecznie i politycznie uczestnicy życia wspólnego. To także rodzice, jako potencjalność, zapowiedź i obietnica demokratycznych możliwości становienia społeczno-edukacyjnego ładu, opartego na równości. Wystąpienie najpierw skoncentrowane będzie na zagadnieniu związków pomiędzy edukacją i demokracją oraz szkołą wpisaną w tę współzależność. Podążanie po liniach tych związków pokazuje rodziców w relacjach władzy i prowadzi do myśli o użyteczności korzystania w badaniach nad nimi z perspektywy, jaką stwarza rządomyślność (*governmentality*), jedna z Foucaultowskich koncepcji władzy. Akcentowana jest w niej wersja „prowadzenia byciem prowadzonym” (*conduct of conduct*). W drugiej części wystąpienia przedstawione zostaną interpretacje różnych postaci rodzicielskiego zaangażowania - trzy jego ontologie uchwycone w dotychczas prowadzonych badaniach. W dalszych, operowanie wiedzą o władzy w wersji *governmentality* mogłoby okazać się produktywnie dla kultury rodzicielskiej, dokonując się w obszarach przenikania się i splatania każdej z trzech przedstawionych ontologii: zaangażowania rodzicielskiego, zaangażowania społeczności oraz rodzicielskiego zaangażowania publicznego. Badania szeroko wprowadzające *governmentality* w obszar refleksji o rodzicach w edukacji i demokracji nie tylko mogą budzić rodzicielską świadomość „bycia prowadzonym”, ale i aktywizować rodziców w stronę prowadzenia, czyli – między innymi – ich podmiotowego sprawstwa w przestrzeni publicznej. Większe zainteresowanie badaczy zagadnieniami rodziców w edukacji i demokracji tą perspektywą może stanowić zasilenie kultury rodzicielskiej, której rozwój jest w wypowiedzi postulowany. Rodzice bowiem, aby na pełnych prawach funkcjonować w demokratycznej przestrzeni, muszą mieć swoją podmiotową i polityczną reprezentację. Ukształtowaniu obu sprzyja rozwinięta, silna kultura rodzicielska, wspierana badaniami, czyniącymi pożytek z szeroko rozumianych zastosowań *governmentality*.

Dr Urszula Olejnik
Katedra Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej
Instytut Pedagogiki
Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiej w Lublinie
u.olejnik@gmail.com

Praktyki żywieniowe rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym

Streszczenie

Wybiórczość pokarmowa to problem rzutujący na funkcjonowanie dziecka i całej jego rodziny. Jest to także problem placówek oświatowych do których dziecko uczęszcza, ponieważ jeśli wraz z wiekiem dieta dziecka nie rozszerza się, napotyka ono na różnorodne trudności w społecznym funkcjonowaniu. O potrzebie badania zjawiska świadczy wzrastająca ilość problemów z jedzeniem wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, które występują jako dodatkowe bądź samodzielne zaburzenia w rozwoju. Celem badań było zbadanie praktyk żywieniowych rodziców dzieci z wybiórczością pokarmową za pomocą Kompleksowego Kwestionariusza Praktyk Żywieniowych (Comprehensive Feeding Practices Questionnaire; CFPQ) autorstwa Musher-Eizenman i Holub (2007).

Martyna Pilas

Studia doktoranckie w zakresie pedagogiki

Wydział Nauk Społecznych

Uniwersytet Gdański

Neoliberalna wizja szkoły jako usługodawcy a konflikt na linii dom-szkoła
ukazany w komentarzach internetowych z początku zdalnego nauczania w Polsce

Przez ostatnie dwa lata kondycja polskiego systemu edukacji dwukrotnie została poddana próbie. Co ciekawe, oba kryzysy wystąpiły w podobnym czasie, tj. na wiosnę i zbiegły się z organizacją zewnętrznych egzaminów. Jaki obraz systemu uwydatnił ogólnopolski strajk nauczycieli, a w szczególności niedawne ograniczenie funkcjonowania szkół związane z epidemią Covid-19? Co na temat relacji podmiotów zaangażowanych w oświatę i ich wzajemnych oczekiwań można się było wtedy dowiedzieć? Dlaczego wspólne dobro, jakim jest szkoła, stale nawiedza widmo instrumentalizmu?

Wystąpienie skoncentrowane będzie na analizie badawczej komentarzy internetowych rodziców i innych uczestników szkolnych relacji edukacyjnych z początku zdalnego nauczania w Polsce, związanego z pandemią COVID-19.

dr Anna Róg
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
Wydział Pedagogiki i Psychologii
Instytut Pedagogiki

annarog@ujk.edu.pl

(Nie)obecność samotnych matek w systemie edukacyjnym

Abstrakt

Jednym z istotnych czynników wpływających na rozwój dziecka i jego edukację jest współpraca rodziny z szeroko rozumianym systemem oświaty i wychowania. Wystąpienie będzie próbą wstępnej odpowiedzi na pytanie o to, czy i w jakim zakresie kobiety samotnie wychowujące dzieci są uczestniczkami systemu edukacyjnego, w którym funkcjonują ich dzieci. Podjęty będzie także problem wzajemnych relacji między matkami a nauczycielami-pedagogami. Z uwagi na nadal trwające badania (z wykorzystaniem metodologii teorii ugruntowanej) powyższa problematyka zostanie przedstawiona w ogólnym zarysie, jako wstępny komunikat z tychże badań.

Dr Małgorzata Słowik

Akademia Pomorska w Słupsku

malgorzata.slowik@apsl.edu.pl

ORCID ID: 0000-0002-8990-9469

Od „Oddaj mu!” do „Zmieniamy szkołę” – dylematy rodzicielskie wobec zjawiska przemocy rówieśniczej w szkole

Streszczenie

Zjawisko przemocy rówieśniczej w szkołach jest szeroko badane i bogato opisane w literaturze. Istnieje jednak luka w badaniu i prezentacji przeżyć rodziców prześladowanych uczniów. Proponowane wystąpienie jest relacją z własnych badań na temat rodzicielskich dylematów wobec zjawiska przemocy rówieśniczej w szkole. Szukano odpowiedzi na pytania: czego dotyczą rodzicielskie dylematy wobec zjawiska przemocy rówieśniczej w szkole?, jakie rodzicielskie wartości i zasady leżą u podstaw rozwiązywania tych dylematów? które spośród podejmowanych przez rodziców decyzji i działań (w celu rozwiązania dylematów) wynikają z postaw: upraszczania, komplikowania ponad miarę, namysłu? Badania oparto na analizie hermeneutycznej pisemnych wypowiedzi rodziców w przestrzeni internetowej: na zamkniętej facebookowej grupie „Rodzice Nastolatków” oraz na wybranych forach społecznościowych.